

ברך את שוטרי מדינת ישראל

בספר חדש משיחותיו של הרב צבי יהודה קוק מוזכר כיצד בירך גם את השוטרים שכלאו את תלמידיו. המשטרה לא תמיד הוגנת, אבל גם אנחנו השתנינו

נתנאל אלישיב

רבים הספרים החדשים שיכולים לגרום לי קורת רוח, אולם רק מעטים הם אלה שיכולים להביא לידי התרגשות של ממש. עם מיעוט זה נמנה הספר 'מאורות הרצי"ה', אשר יצא לאור לאחרונה על ידי הרב הושע רבינוביץ' (ראו סקירה נרחבת במוסף פורים). הואיל ושיחותיו של הרב צבי יהודה קוק הן שפתחו לי את השער לכלל עולם התורה ובפרט לאור תורתו של מרן הרב קוק, אני קופץ על כל פרסום חדש של דבריו כמוצא שלל רב.

ייחודו של הספר הוא בכך שלראשונה אנו נחשפים לשיחותיו של הרב צבי יהודה מן השנים תשכ"א-תשכ"ד, שנים שבהן ישיבת 'מרכז הרב' כבר החלה לעמוד על רגליה, אך עדיין הייתה קטנה ומשפחתית. כאן אבקש להתייחס אל עמוד אחד בלבד מתוך הספר, אשר תוכנו מעורר בקרבי געגועים עזים לדמותו המאירה והאותנטית של הרב צבי יהודה.

בכרך השני, בעמ' תרפ"ה, מובאים דברים שנשא הרב בשנת תשכ"ד באוזני תלמידיו העצורים בכלא דמון. הרקע למאסרם של התלמידים היה מחאה נמרצת שלהם (בשיתוף עם חניכי ישיבת 'חברון') כנגד התגברות פעילות המיסיון הנוצרי בארץ באותה התקופה. הרב חיזק את ידיהם של התלמידים העצורים, אולם לא שכח להתייחס גם לשוטרים, אשר עצרו וכלאו את תלמידיו: "אינני פוסק מלפרסם ומלהביע הערצתי לאנשי המשטרה שלנו, וב'מי שברך' קבעתי נוסח: 'את חברנו מקדשי ה' הולכי קוממיות לבית הכלא ואת 'חבר הפעילים' ואת אנשי המשטרה".

כמה אופייני הדבר לרב צבי יהודה! באותו 'מי שברך' על תלמידיו העצורים, הקפיד לברך את שוטרי מדינת ישראל, שממלאים את תפקידם בשמירת הסדר הציבורי. מי בזמננו היה מעלה על דעתו לנהוג כך? לא אזרחות טובה וכבוד חיצוני אל מערכת האכיפה של המדינה הניעו את הרב צבי יהודה לנהוג כך, אלא תפיסה רוחנית עמוקה ביחס למדינת ישראל ומתוך כך ביחס לשליחיה, כפי שניכר היטב מהמשך דבריו: "ידידות שלנו עם אנשי משטרה של מדינת ישראל זו ידידות עם ריבוננו של עולם יוצר ובורא מדינת ישראל". הדבר היפה ביותר בעיניי במשפט זה אינו עצם ההשוואה הנועזת בין הידידות לשוטרים לבין הידידות עם ריבוננו של עולם, אלא הטבעיות והפשטות שבה נאמרו הדברים.

כמה זרים לרוחו של הרב צבי יהודה היו כל הדיבורים הנפוצים כל כך בימינו בין נאמני ארץ ישראל בגנות שוטרים וחיילים. כמה מסלפות את דמותו הן הציטטות מדבריו התקיפים בדבר החיוב לשמור על כל חלקי ארץ ישראל שבידינו במסירות נפש, כשהן אינן מאזונות בציטטות נוספות, כגון זו שזיכה אותנו בה הרב רבינוביץ'. הרב צבי יהודה

שהזהיר ש"על יהודה ושומרון תהיה מלחמה", הוא גם שהזהיר את מתנחלי חברון במילים שאין קשות מהן מפני הפגנות תקיפות מדי לטעמו נגד ממשלת ישראל:

"אם אתם מעוניינים לעזור לנאצר ולחוסין - עשו זאת, שבו בחוצות העיר. כל התוכנית הזאת אסורה כאכילת חזיר, היא כולה טריפה ומעוררת סלידה... את כל המהלך הזה שלכם יש לעקור מן השורש. כל חיכוך עם הממשלה - איסור. כל התנגשות עם השלטון מחריבה אותנו" ('סולו המסילה', חוסן ישועות תשס"ה, עמ' קמד)

בתקליטור בשם 'המאורות הגדולים' (בהוצאת 'ספרית חוה') לוקטו קטעי וידאו רבים מחייו של הרב צבי יהודה. באחד הקטעים הוא מתייחס לאפשרות פינויים של תלמידיו המתנחלים בידי כוחות צה"ל. "אינני חושב שזה צודק", הוא אומר, אבל מקפיד להוסיף: "כמוכן עם צבא שלנו אנחנו לא נעשה התנגשויות". לא די בהכרת הציטטה - חשוב לראות את הסרט, כדי לראות את החיוך העולה על פניו מעצם העלאת האפשרות של התנגשות אלימה עם חיילי צה"ל. די לאדם ישר בצפייה בקטע זה כדי לראות עד כמה רעיון זה היה מופרך בעיניו.

אכן, לא די 'להיות נגד' אלימות מילולית - וקל וחומר פיזית - כנגד שוטרים וחיילים. מהרב צבי יהודה צריך ללמוד עד כמה רעיון זה כלל לא יכול לעלות על דעתו של יהודי ששלם באמונתו שמדינת ישראל היא התקיימות חזון הנביאים.

את הדברים הללו הייתי מוצא לנכון לכתוב גם בלא המאורעות האחרונים בחוות גלעד, שהביאו לידי החרפה נוספת ומדאיגה ביחסי המתנחלים ומשטרת ישראל, אולם לאור האווירה הטעונה שנוצרה, אי אפשר שלא להרהר על השלכתם למציאות חיינו העכשווית. לא נכחתי בחוות גלעד ביום שבו שוטרי משטרת ישראל הרסו שם מבנים. לא ראיתי בעיניי את המפגינים הזועמים משליכים אבנים על השוטרים ולא את השוטרים היורים כדורי גומי. לא הייתי בחוות גלעד, אבל הייתי בעמונה ביום שקדם לפינוי תשעת המבנים שם, פינוי שהסתיים, כזכור, בנפגעים רבים. כשראיתי את חוטי התיל, את הצמיגים ואת החפצים הכבדים שפרשו המתבצרים בבתים על כל הגגות, וכשמעתי את קריאות הגנאי שבקעו מכל עבר כנגד כוחות הביטחון, ידעתי בלבי שזרע הפורענות כבר נזרע, ומכאן ניתן רק להידרדר, כפי שאכן אירע.

אינני יודע מי אשם יותר בתוצאות - לא בחוות גלעד ולא בעמונה - המפגינים או השוטרים, אבל אני בטוח בכך שאימוץ גישתו של הרב צבי יהודה אל שוטרי משטרת ישראל ואל חיילי צבא ההגנה לישראל היה מונע מראש כל אפשרות להתפתחויות נוראות כאלה ואף מחזק את אחיזתנו בארץ ישראל. בוודאי יהיו מי שיטענו שהשוטרים בזמננו אינם אותם "ידידים" מלפני קרוב לחמישים שנה. אולי הם באמת השתנו, אבל חוששני שאנחנו השתנינו יותר. ■

הרב נתנאל אלישיב הוא ר"מ במכינה הישיבתית 'בני דוד' בעלי ומנהל הוצאת הספרים 'מכון בניין התורה'